

Секція 2

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

УДК 351.74.37(477)

БЕЗПАЛОВА О. І.,

*доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України,
завідувач кафедри поліцейської діяльності та
публічного адміністрування факультету № 3*

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-2886-695X>

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ОФІЦЕРІВ ГРОМАДИ В УКРАЇНІ

Акцентовано увагу, що основною метою проекту «Поліцейський офіцер громади» є забезпечення тісної взаємодії поліцейських з об'єднаною територіальною громадою, орієнтація діяльності поліцейських, у першу чергу, саме на потреби громади. Розкрито особливості даного проекту. Окреслено ключові етапи реалізації проекту «Поліцейський офіцер громади». Охарактеризовано особливості підготовки поліцейських офіцерів громади, оскільки саме від цього безпосередньо залежить ефективність виконання ними покладених на них обов'язків та стан публічного порядку і безпеки в межах конкретної об'єднаної територіальної громади. Наголошено на важливості розробки Положення з організації роботи поліцейських офіцерів громади та вироблення дієвого механізму розробки навчальних програм для підготовки поліцейських офіцерів громади.

Ключові слова: поліція, поліцейський офіцер громади, об'єднана територіальна громада, місцева інфраструктура безпеки, публічний порядок, публічна безпека.

Одним із ключових підходів Стратегії розвитку системи органів Міністерства внутрішніх справ України на період до 2020 року є служіння суспільству та залучення суспільства до процесу створення безпечного середовища. Досягти цього можливо у результаті дотримання і забезпечення прав людини і основних свобод як ключової цінності в діяльності органів системи МВС; реалізації органами системи МВС своїх функцій відповідно до потреб людини; забезпечення тісної співпраці з територіальними громадами і суспільством у цілому [1]. У зв'язку з цим, важливого значення набуває використання позитивного закордонного досвіду організації роботи органів і підрозділів поліції, за результатами вивчення якого доцільно впроваджувати пілотні проекти, орієнтовані на створення безпечного середовища для громадян, в якому має бути впроваджено ефективну місцеву інфраструктуру безпеки. Саме з цією метою, у 2019 році в рамках реформи органів Національної поліції в Україні було розпочато проект «Поліцейський офіцер громади». Основною метою даного Проекту є забезпечення тісної взаємодії поліцейських з об'єднаною територіальною громадою, орієнтація діяльності поліцейських, у першу чергу, саме на потреби громади. Станом на початок лютого 2020 року Проект запроваджено в семи областях держави, в тому числі й на Черкащині, та охоплює 206 об'єднаних територіальних громад, де проживає 1,7 мільйона осіб; наразі вже працює 251 поліцейський офіцер громади [2]. Заплановано, що проект поширюватиметься поетапно та до кінця 2020 року має охопити всю територію України.

Характерною особливістю проекту «Поліцейський офіцер громади» є орієнтація на впровадження якісно та змістовно нового формату роботи поліцейських, для яких на першому місці мають стати потреби громади, місцевого населення, вивчати та забезпечувати які можливо виключно шляхом підтримання постійного контакту поліцейських з місцевими жителями. Передбачається, що такий постійний контакт буде забезпечений не лише роботою поліцейського у відповідній територіальній громаді, а й його безпосереднім проживанням у ній. Саме тому, коли поліцейський стане повноправним представником конкретної громади, житиме її проблемами, перебуватиме на постійному зв'язку із мешканцями та допомагатиме їм, це дозволить поліції відповідати очікуванням громади. Дуже важливо, щоб взаємозв'язок між поліцією та громадою був направлений на забезпечення якісних умов життя, безпеки, якісного реагування на будь-які ситуації, дав можливість людям відчувати впевненість і безпеку.

Базовими етапами реалізації проекту «Поліцейський офіцер громади» є: 1) встановлення, шляхом проведення відповідних інформаційних кампаній, співпраці з об'єднаними територіальними громадами, з метою оцінювання можливостей кожної громади з наступним підписанням меморандуму; 2) проведення відбору кандидатів на посади поліцейських офіцерів громади серед діючих працівників поліції (перевага надається дільничним офіцерам поліції); 3) навчання відібраних кандидатів на курсах підготовки за спеціально розробленою програмою тривалістю до 2,5 місяців із залученням іноземних експертів; 4) організація несення служби поліцейськими офіцерами громади, під час чого відбувається спочатку його знайомство з громадою, планування безпосередньої роботи щодо реалізації спільних проектів з об'єднаною територіальною громадою, звітування перед нею; 5) здійснення контрольних заходів (регулярне оцінювання ефективності) з боку Національної поліції та вивчення громадської думки міжнародними експертами. Незважаючи на важливість та вирішальне значення кожного із окреслених етапів, вважаємо за доцільне більш детально зупинитися на третьому етапі, оскільки саме від рівня підготовки майбутніх поліцейських офіцерів громади безпосередньо залежить ефективність виконання ними покладених на них обов'язків та стан публічного порядку і безпеки в межах конкретної об'єднаної територіальної громади.

Перш за все, слід звернути увагу, що були проведені ґрунтовні соціологічні опитування представників об'єднаних територіальних громад, що дозволило виокремити найбільш поширені види правопорушень, вчинення яких викликає занепокоєння у населення: крадіжки, тілесні ушкодження, домашнє насильство, вчинення правопорушень у стані алкогольного сп'яніння, самогоноваріння, наркоманія, незаконне будівництво, поділ землі тощо. Вивчення результатів громадських опитувань дозволило сформулювати основні напрями підготовки майбутніх офіцерів громади: домедична, вогнева, тактична, функціональна підготовка, керування (у тому числі контраварійне) автомобілем, захист прав та інтересів дітей, безпека дорожнього руху, робота з базами даних, кримінальне провадження та методика розслідування окремих кримінальних правопорушень, охорона місця події, техніка опитування, кваліфікація злочинів, правові підстави затримання, принципи комунікації із населенням (Community Policing).

Базовими навчальними закладами для підготовки поліцейських офіцерів громади було обрано Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ та Львівський державний університет внутрішніх справ, на базі яких вже пройшло кілька «хвиль» підготовки. Основною новацією підготовки поліцейських офіцерів громади є забезпечення якісного нового навчання: шляхом поєднання наукової, навчальної та практичної складових.

Крім безпосередньої підготовки майбутніх офіцерів громади, важливого значення потребує питання підготовки керівників управлінь превентивної діяльності шляхом ознайомлення їх з особливостями населення служби такими офіцерами, взаємодії з представниками об'єднаної територіальної громади та населенням. Це дозволить керівникам управлінь превентивної діяльності максимально створити умови для виконання поліцейськими офіцерами громади покладених на них обов'язків, не допустити виконання такими поліцейськими неприцільних їм функцій.

Незважаючи на те, що проект «Поліцейський офіцер громади» є пілотним, його сфера дії охопила значну кількість об'єднаних територіальних громад. Зважаючи на це, важливого значення набуває розробка та прийняття на рівні МВС України Положення з організації роботи поліцейських офіцерів громади, в якому має бути чітко визначено статус таких поліцейських, коло їх прав та обов'язків, межі компетенції, особливості взаємодії з іншими підрозділами поліції, та координації роботи поліцейських з представниками об'єднаних територіальних громад. Також вкрай актуальним є питанням з вироблення дієвого механізму розробки навчальних програм для підготовки поліцейських офіцерів громади та закріплення його на рівні відповідного нормативно-правового акту.

Список бібліографічних посилань

1. Про схвалення Стратегії розвитку системи органів Міністерства внутрішніх справ України на період до 2020 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 1023 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-p> (дата звернення: 22.03.2020).
2. Проект «Поліцейський офіцер громади» планують запровадити в містах обласного значення // Прочерк : сайт. 01.02.2020. URL: <https://procherk.info/news/7-cherkassy/79117-proekt-politsejskij-ofitser-gromadi-planujut-zaprovaditi-v-mistah-oblasnogo-znachennja> (дата звернення: 22.03.2020).

Отримано 24.03.2020

